

11. Поддубская Т. О. Символика цвета в немецком женском романе / Т. А. Поддубская // Journal of Danubian Studies and Research. – 2016. – Vol.6, № 1. – P. 394-400. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://journals.univ-danubius.ro/index.php/research/article/view/3396/3503>

12. Цветкова К. А. Цветовая гамма в испанской фразеологии / К. А. Цветкова // Вестник МГЛУ. 2012. – №14. – С. 171-177. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/tsvetovaya-gamma-v-ispanskoj-frazeologii>

13. Швець А. І. Художня функціональність кольоративів у прозі Івана Франка / А. І. Швець // Дивослово : Українська мова й література в навчальних закладах: Науково-методичний журнал. – 06/2006 . – № 6 . – С. 54-58.

14. Шулінова Л.В. Семантичне поле на позначення кольору в поетичному мовленні М. Вороного / Л. В. Шулінова // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apyl_2001_4_16

СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Людмила Прокоф'єва

викладач

Ізмаїльський державний гуманітарний університет (Україна)

Південна Бессарабія – унікальний в етнокультурному і етносоціальному плані регіон сучасної України. Його специфіка полягає в його поліетнічності, взаємодії різних цивілізаційних та етнокультурних типів, етнополітичних менталітетів, модернізму і традиціоналізму. Це регіон з підвищеною значимістю етнічної ідентичності в соціальній самосвідомості етносів.

Наявність на Україні поліетнічних регіонів, особливо територій пограниччя, висувають перед освітою першочергове завдання – підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності в умовах полікультурного середовища, формування умінь спілкуватися і співпрацювати з людьми різних соціальних груп, національностей, віросповідань. Тому проблема формування полікультурної особистості, здатної шукати і знаходити шляхи врегулювання соціокультурних непорозумінь, проявляти терпимість, стає все більш актуальною.

Без вирішення проблеми полікультурного освіти і виховання неможливо в повній мірі ставити і вирішувати завдання модернізації освіти, духовно-морального розвитку та виховання особистості громадянина України, підготовки підростаючого покоління до міжкультурної взаємодії в умовах складних суспільних відносин сучасного світу.

Аналіз теоретичних та емпіричних досліджень [1; 2; 6] показує, що в різний час вченими розглядалися різні аспекти формування полікультурної особистості.

Питання полікультурного освіти і виховання підростаючого покоління розкрити в роботах Л. Г. Веденіної, О. В. Гукаленко, Г. Ж. Даутової, А. Н. Джуринського, О. Г. Жукової, Ю.А. Карягіна, Е. Н. Матюхіна, С. Ч. Наушабаєвої, А. І. Одинець, А. А. Рахкошкіна, Л. Л. Супрунової, М. А. Тимофєєва, Т. А. Чікаєвої, А. В. Шафікова і ін.

Аналіз робіт М. М. Бахтіна, В. С. Біблера, С. Т. Франка, З. А. Малькової, М. С. Кагана, Ю. М. Лотмана дозволяє нам зрозуміти провідну роль культури як фактора, що додає цінність життя, виховує толерантність і стимулює саморозвиток особистості.

Слід зазначити, що в вітчизняній науці зустрічаються лише поодинокі дослідження проблеми формування полікультурної особистості. Так, О. В. Бичко [1; 2] вивчав актуальні проблеми вивчення психологічних особливостей етнічної ідентичності української молоді, профілі української ідентичності, а також проблеми національної ідентифікації. В. М. Павленко [5] досліджував особливості етнічної самосвідомості в Україні. І. Данилюк [4] розглядав психічний склад як компонент структури психології етнічної спільноти.

В умовах культурного різноманіття поняття «полікультурна особистість» відображає новий сучасний тип особистості, здатний сприймати рідну культуру в різноманітті зв'язків з усім людством. У полікультурної свідомості позитивний образ власної етносоціокультурної групи співвідноситься з позитивно-ціннісним ставленням до інших етнофорів і субкультурних аутгруп. Як носій і трансформатор певної культури, полікультурна особистість здатна до прийняття загальнолюдських цінностей і готова на їх основі до продуктивної взаємодії і співпраці в інтеркультурному середовищі. Головною властивістю полікультурного-орієнтованої особистості, як відмічають більшість сучасних дослідників [2; 3; 5], є діалогічний спосіб мислення, який дозволяє осмислити світ сучасної культури в діалектиці єдиного і різноманітного, вибудувати багатокультурну картину світу. Таким чином, полікультурна особистість – це інтеграційна характеристика, яка

визначає здатність особистості на основі діалогу активно взаємодіяти з представниками інших культур, атрибутивними властивостями якої виступають гуманність, установка на загальнолюдські цінності, діалогічне мислення, толерантність, багатокультурна ідентичність. Тільки такий тип особистості може повноцінно реалізувати себе в глобальному світі незалежно від національної та культурної приналежності.

Таким чином, аналіз сучасних теоретичних та методичних досліджень [1; 4; 5], дозволяє нам узагальнити більшість визначень полікультурної особистості та стверджувати, що поняття полікультурної особистості складне і багатоаспектне, воно включає в себе безліч компонентів, критеріїв, параметрів, цілу систему особистісних якостей. Розвиток такої особистості вимагає від педагогів високого професійно-особистісного рівня розвитку, знання основ загальнолюдських цінностей світової і національної культури, сукупності професійно-педагогічних компетенцій.

Сучасні дослідження [2; 3; 5 та ін.] вказують на те, що формування полікультурної особистості повинно бути спрямовано на розвиток людини, що здібна до активної життєдіяльності в багатонаціональному та полікультурному середовищі. Це можливе лише за умови вирішення навчальними закладами певних завдань, а саме, розвиток уявлень у молоді про культурно-національне різноманіття світу, виховання терпимості та уваги прав кожного народу, розвиток здібностей до опису себе як представника іншої культури, розвиток здібностей до опису полікультурного середовища, соціокультурна ідентифікація.

Реалізація полікультурного освіти в навчальних закладах передбачає, на наш погляд, вирішення наступних завдань:

- оволодіння студентами знаннями про культуру свого народу як умова духовної інтеграції в інші культури;
- вивчення різних культурних моделей через знайомство з релігією, традиціями, мистецтвом народом своєї країни;
- формування переконань про рівність всіх культур і неприпустимість визнання будь-якої однієї культурної моделі;
- формування культури толерантності як інструменту міжкультурного і міжнаціонального спілкування;
- вивчення демократичних цінностей і на цій основі формування якостей громадянина країни – Європи – світу;

- формування умінь і навичок продуктивної взаємодії і співпраці в поліетнокультурному середовищі;
- формування активної позиції студентства в неприпустимість націоналізму, культурної агресії, культурної дискримінації і культурного вандалізму.

О. В. Бичко [1] визначає основних шляхи і засоби впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів моделі полікультурної освіти. Концептуальною основою полікультурної освіти, на думку вченого, виступає теорія діалогу культур, яка орієнтує освітню діяльність на активний діалог з різними культурними світами через прилучення студентської молоді до національної та світової культури, а також, організацію освітнього процесу як діалогу носіїв різних культур, де студент розкривається як суб'єкт міжкультурної комунікації, як носій і трансформатор певної культури.

Практичне використання психології полікультурності в студентському середовищі пов'язане з введенням наскрізної полікультурної складової в усі навчальні дисципліни, а також у позанавчальну (громадську, наукову, дозвільну) діяльність студентів. Крім того, слід стимулювати науково-дослідницьку роботу студентів в аспекті діалогу культур і кросскультурних проблем [3, с. 119]

Більшість вчених [1; 3; 6 та ін.] вважають, що визначальною умовою розвитку полікультурних і толерантних якостей студентів є створення комунікативно-розвиваючого середовища навчання, що активізує комунікативний потенціал студентів на основі діалогу, спільної діяльності та взаємин співпраці всіх суб'єктів освітнього процесу. Основним засобом організації комунікативно-розвиваючого поля виступають інтерактивні методи пізнавальної і творчої діяльності студентів в мікрогрупах (діадах, тріадах), в малих групах (5-7 чоловік) і в розширених групах (15-20 осіб).

Слід звернути увагу також і на організацію самостійної (позааудиторної) роботи студентів. Психолого-педагогічна практика показує ефективність використання групових форм виконання домашніх завдань, а саме, науково-дослідну роботу в команді, спільну розробку конкретного проекту, виконання творчих завдань, підготовка «круглого столу» або конференції.

На наш погляд, саме система освіти повинна закласти в молоде покоління оптимальні адаптаційні моделі поведінки в поліетнічному соціумі, в тому числі сформувати полікультурне мислення, почуття солідарності, толерантність, навички міжкультурного спілкування, здатність до діалогу (полілогу). Розвиток

полікультурної особистості як громадянина країни, Європи, світу має стати пріоритетним завданням в сучасному освітньому процесі.

Саме тому, освітнє середовище має, з одного боку, сприяти тому, щоб студент усвідомив своє коріння і тим самим міг визначити своє місце в світі, а з іншого – прищеплювати йому розуміння і повагу до інших культур. Тобто мова йде про необхідність створення і розвитку поліетнічного освітнього середовища, що є частиною освітнього середовища в цілому. З цієї метою в навчально-виховному і освітньому педагогічних аспектах необхідно організувати цілеспрямований психолого-педагогічний супровід, спрямований на набуття представниками етнічних спільнот знань про звичаї, норми, цінності, стереотипи поведінки іншого народу, а також вироблення соціально-психологічних навичок налагодження і підтримки позитивних міжетнічних контактів.

Таким чином, формування полікультурної і толерантної особистості, здатної до діалогічного міжкультурного спілкування, має стати необхідним компонентом професійно-особистісного становлення студента в процесі навчання у навчальних закладах. У глобальному соціумі полікультурна освіта є основою для майбутнього розвитку особистості і як професіонала, і як людини культури. Отже, в освітній практиці ВНЗ психологія полікультурності реалізується через створення в процесі навчання духовно-гуманітарного середовища в єдності культурно-освітнього, полікультурного і комунікативно-розвиваючого простору.

Література:

1. Бичко О. В. Актуальні проблеми вивчення психологічних особливостей етнічної ідентичності української молоді / О. В. Бичко // Вісник Київського нац.ун-ту. Серія «Соціологія, психологія, педагогіка». – К., 2002. – № 14. – С. 35-38.
2. Бичко О. В. Профілі української ідентичності. Соціально-психологічний аналіз / О. В. Бичко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 281 с.
3. Васильченко О. М. Етносоціальні уявлення в структурі «Я-концепції» університетської молоді: дис.канд.психол.наук / О. М. Васильченко. – К., 2003. – 208 с.
4. Данилюк І. В. Етнічна психологія як галузь психологічного знання: історико-теоретичний вимір / І. В. Данилюк. – К. : «САММІТ - КНИГА», 2010. – 432 с.

5. Павленко В. М. Дослідження етнічної самосвідомості в Україні / В. М. Павленко, Г. У. Солдатова // Актуальні проблеми психології: традиції і сучасність. – К., 1993. – Т. 2. – С. 279-286.

6. Юрій М. Т. Етногенез та менталітет українського народу / М. Т. Юрій. – К. : Таксон, 1997. – 234 с.

ПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК МУЛЬТИМЕДИЙНОЕ СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Наталія Пустовоїт

к.філол.н., доцент

Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта
(Украина)

Развитие современных технологий влияет на все сферы экономики, образования и культуры. Учитывая специфику обучения иностранным языкам, которая выражается в искусственном создании языковой ситуации, мультимедийные средства позволяют расширить возможности освоения иностранного языка и найти новый подход в методике преподавания. Роль преподавателя в образовательном процессе существенно меняется, он становится координатором информационного потока и, следовательно, должен владеть современными технологиями, чтобы грамотно использовать мультимедийные средства в обучении. В традиционной методике обучения преподаватель пользовался техническими средствами, которые сегодня устарели, так как на их место пришли новые информационные технологии. Если в традиционном обучении студенты являлись потребителями информации, которую им предоставлял преподаватель, а они ее воспроизводили, то сегодня студенты становятся активными участниками учебного процесса и учатся развивать полученные знания.

Преимущество использования новых информационных технологий заключается в том, что благодаря этому повышается эффективность преподавания, совершенствуются навыки бытового и профессионального общения. По словам А. В. Соболевой: «Мультимедиа – это интерактивные (диалоговые) системы, обеспечивающие одновременную работу со звуком, анимированной компьютерной графикой, видеокдрами, статическими изображениями и текстами». Под этим